

Dossier

Perfils professionals

**Els màsters universitaris,
una visió estratègica de la professió?**

Alexandre

LÓPEZ-BORRULL

Professor agregat dels Estudis de Ciències de la Informació i la Comunicació de la Universitat Oberta de Catalunya
alopezbo@uoc.edu

Article rebut al novembre del 2021;
revisat al desembre del 2021.

DOI <https://doi.org/10.34810/itemn72id398384>

Els màsters universitaris, una visió estratègica de la professió?

Resum: Es presenta una reflexió al voltant dels màsters universitaris en relació a la professió, així com els seus reptes en l'àmbit professional i la situació actual. Inclou el llistat dels màsters universitaris oferts per les universitats espanyoles en relació a la Informació i la Documentació. Com a principal conclusió, es planteja una estratègia que permeti guanyar visibilitat i àmbits laborals per a la informació i la documentació.

Paraules clau: màsters universitaris, perfil professional, informació i documentació.

Los másters universitarios, una visión estratégica de la profesión?

Resumen: Se presenta una reflexión en torno a los másteres universitarios en relación a la profesión, así como sus retos en el ámbito profesional y la situación actual. Incluye el listado de másteres universitarios ofertados por las universidades españolas en relación a la información y la documentación. Como principal conclusión, se plantea una estrategia que permita ganar visibilidad y ámbitos laborales para la información y documentación.

Palabras clave: másteres universitarios, perfil profesional, información y documentación.

The university master's degrees: a strategic vision of the profession?

Abstract: A reflection on university master's degrees in relation to the profession is presented, as well as their challenges in the professional field and the current situation. It includes the list of university master's degrees offered by Spanish universities in relation to librarianship and information science. As a main conclusion, a strategy is proposed that allows to gain visibility and work areas for information and documentation.

Keywords: master's degree, professional profile, librarianship and information science.

Introducció

Els que ens dediquem des de fa temps a això de la Informació i la Documentació (ID a partir d'ara) ens hem trobat, més sovint del que voldríem, immersos en debats que podríem titllar a voltes de bizantins, degut a la forma en què conclouen i la sensació que ens deixen de no arribar enlloc, de no veure sortides clares i no aconseguir cap consens. És cert també que, possiblement, fer-ho des del pessimisme ens obliga també a emprar tàctiques de defensa més que no pas de tipus ofensiu (a l'atac, volem dir). Així, en els darrers mesos i gràcies a l'article d'en Lluís Anglada publicat darrerament sobre si la professió és o no minoritzada,¹ ens hem vist obligats a pensar de nou en *El perquè de tot plegat* (millor aquesta obra monziana que no pas *La magnitud de la tragèdia*). A més, la primera petita aturada pandèmica després de la cinquena onada ens ha portat la possibilitat d'espais comuns de reflexió sobre la professió i les biblioteques que, com tractarem més endavant són dues coses diferents, i més que ho podrien o ho haurien de ser. Un exemple ha estat el recent X Congreso Nacional de Bibliotecas Públicas.

El tema de la "professió ha estat tractat en la bibliografia actual des del punt de vista dels estudis universitaris en ID per part de diversos autors,² com també ho han estat la inserció la-

1. Anglada, Lluís Maria. "Carta: Reflexiones sobre posibles razones de una minorización profesional excesiva y propuestas para su reversión". *El profesional de la información*, vol. 30, núm. 6 (2021), e300604. <https://doi.org/10.3145/epi.2021.nov.04> [Consulta: 29/11/2021].
2. Borrego, Àngel. "Els estudis de Biblioteconomia i Documentació a Europa: una visió general". *BID: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 35 (desembre 2015), <https://bid.ub.edu/35/borrego.htm> [Consulta: 29/11/2021]; Ortiz-Repiso, Virginia. "Repensar los estudios de Biblioteconomia y Documentación en España: traspasando los límites". *BID: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 35 (desembre 2015), <http://bid.ub.edu/es/35/ortiz.htm> [Consulta: 29/11/2021]; Abadal, Ernest; Ollé, Candela; López-Borrull, Alexandre. "Library and Information science in Spain: an assessment of 40 years of university studies". *El profesional de la información*, vol. 30, núm. 2 (2021), e300215, <https://doi.org/10.3145/epi.2021.mar.15> [Consulta: 29/11/2021].

boral³ o les places de tipus públic ofertades en els darrers anys.⁴ Possiblement, però, des dels exhaustius articles de Mercedes de la Moneda sobre la situació en xifres de les diverses titulacions de l'estat,⁵ no trobem reflexions concretes al voltant dels màsters universitaris, el seu possible paper en la professió i la seva adaptació a les situacions de futur. Per dir-ho en altres termes, pel que fa a la universitat, la preocupació (lògica, d'altra banda) ha estat la disminució de l'entrada d'estudiants al grau d'Informació i Documentació de les diverses universitats i els canvis que els estudis han dut a terme, ja sigui en els propis continguts i enfocaments o en la denominació.

1. El grau d'ID com a metàfora de la professió?

Per a lectors menys coneguts del dia a dia universitari, cal recordar que el canvi i adaptació a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES, d'ara endavant), el que en dèiem el Pla Bolonya, va implicar passar de tenir una diplomatura (3 anys) i una llicenciatura de segon cicle (2 anys) a tenir només un grau de 240 crèdits (4 anys). Per a fer la transició, la principal eina va ser el treball conjunt que van fer les diverses universitats de l'estat, plasmat en el *Libro Blanco*,⁶ un full de ruta consensuat que exercia de mínim comú denominador de les titulacions de l'àmbit, és a dir, allò que totes elles havien de contemplar. Aquell treball tam-

bé va permetre la consolidació d'una xarxa, la Red de centros y departamentos Universitarios españoles de Información y Documentación (RUID, d'ara endavant), de la qual parlarem més endavant. Un títol i uns actors acadèmics que es reconeixien entre ells i generaven una mateixa visió de la professió.

D'aquest escenari en l'EEES també en sortia, doncs, com a eina de treball principal, la idea del 4+1, és a dir, graus de 4 anys i màsters d'un any, tot i que les universitats catalanes es van posicionar favorables al 3+2 en el moment de concretar l'adaptació al pla Bolonya. Arribada la disminució d'estudiants, les principals estratègies de les universitats que formen part de la RUID i que ofereixen el grau han estat:

1. No canviar la titulació, tot i fer modificacions oficials per a incorporar noves competències i nous continguts. Aquest seria el cas, per exemple, de la Universidad Complutense de Madrid o la Universidad de Granada.
2. Deixar d'oferir el grau d'ID, com seria el cas de la UOC, que tot i que inicialment va provar d'oferir mencions de grau com a estratègia per a captar més estudiants,⁷ a més de modificar-lo incorporant assignatures com *Big Data* o bé *Community Management* i *Content Curation*. Malauradament les xifres no van ser suficients per a l'exigent llindar de sostenibilitat de la institució.
3. Oferir un nou grau provant de mostrar una visió més àmplia i atractiva per a augmentar el nombre d'estudiants, malgrat que ambdues coses no són sinònimes. Aquest ha estat el cas de la Universitat de Barcelona

3. Borrego, Ángel; Comalat, Maite. "Inserción laboral de los graduados en Información y Documentación cinco años después de titularse". *Anuario ThinkEPI*, vol. 15 (2021), <https://doi.org/10.3145/thinkepi.2021.e15a02> [Consulta: 29/11/2021].
4. Moreiro-González, José-Antonio. "Un breve paseo estadístico por el empleo en el sector público, sin salir de casa". *Anuario ThinkEPI*, vol. 14 (2020), e14a01, <https://doi.org/10.3145/thinkepi.2020.e14a01> [Consulta: 29/11/2021].
5. De-la-Moneda-Corrochano, Mercedes (2014). "Las cifras de la enseñanza universitaria en documentación en España: 2012". *Anuario ThinkEPI*, vol. 8 (2016), pp. 24-38, <http://recyt.fecyt.es/index.php/ThinkEPI/article/view/29548> [Consulta: 29/11/2021]; "Las cifras de la enseñanza universitaria en Documentación en España: 2016". *Anuario ThinkEPI*, vol. 12 (2018), pp. 15-35, <https://doi.org/10.3145/thinkepi.2018.02> [Consulta: 29/11/2021].
6. Aneca. *Libro Blanco: título de grado en Información y Documentación*. Madrid: Aneca, 2004. http://www.Aneca.es/var/media/150424/libroblanco_jun05_documentacion.pdf [Consulta: 29/11/2021].
7. López-Borrull, Alexandre; Ortoll, Eva; Sanz-Martos, Sandra; Cobarsi-Morales, Josep. "Reflexiones de disciplina. Menciones de grado como estrategia de expansión de la Información y la Documentación". A: *XII Jornadas Españolas de Información y Documentación*, 2011. <http://eprints.rclis.org/18759/> [Consulta: 29/11/2021].

(Grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital) o de la Universidad Carlos III (Grado de Gestión de la Información y Contenidos Digitales).⁸

Per tant, i per entendre també alguns dels punts que tractarem en aquest article, hem passat del consens del *Libro Blanco* a una cruïlla d'oferta acadèmica que les lleis i el mercat encara han de percebre i assumir. Això configura un escenari de titulacions diferents en relació a la formació que també hauria de tenir efecte en el disseny i catàleg de màsters universitaris.⁹ L'interès en aquest article no rau tant en les mètriques, les xifres d'estudiants que tant poden estressar les estructures universitàries, sinó en una reflexió per obrir el debat sobre si els màsters poden servir per a allò tan nostrat darrerament: eixamplar la base de la professió.

2. Catàleg de màsters universitaris en IiD: estan tots els que són, ho són tots els que estan?

Una primera reflexió en el cas dels màsters universitaris esdevé un criteri gairebé metodològic. De quins màsters estem parlant, i per què aquests i no uns altres?

Per seleccionar la major part dels màsters que es relacionen a la taula 1 hem aplicat, en primer lloc, un criteri senzill, malgrat que discutible: es consignen els màsters oferts per les facultats, departaments o estudis que formen part de la RUID actualment, el 2021. A aquests, considerant també l'àmbit català, s'hi han afegit dos

8. Hernández-Pérez, Tony. "Los estudios universitarios de documentación: renovarse para no morir". *Clip de Sedic, Revista de la Sociedad Española de Documentación e Información Científica*, núm. 80 (2019), <https://clip.sedic.es/articulo/los-estudios-universitarios-de-documentacion-renovarse-para-no-morir> [Consulta: 29/11/2021].
9. Per a aprofundir en el debat sobre el grau i l'aposta pels màsters com un dels escenaris de futur recomanats remeto a Abadal, Ernest; Ollé, Candela; López-Borrull, Alexandre. "Library and Information science in Spain: an assessment of 40 years of university studies". *El profesional de la información*, vol. 30, núm. 2 (2021), e300215, <https://doi.org/10.3145/epi.2021.mar.15> [Consulta: 29/11/2021].

màsters oficials, els oferts per l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED, d'ara endavant) i per la Barcelona School of Management de la Universitat Pompeu Fabra, considerats de l'àmbit per part de l'autor.

Si es consulta el portal *Unportalmasters* <<https://unportalmasters.com/wbd/ca/Barcelona/>>, en el grup dels màsters amb la gestió de la informació com a subàmbit hi apareixen també els relacionats amb l'experiència d'usuari de la UOC o

Taula 1. Catàleg de màsters universitaris d'Informació i Documentació de l'estat espanyol

Nom	Universitat abreujada	Fan grau en l'iD també?	Focus	ECTS	Modalitat	Orientació
Máster Universitario en Documentación, Archivos y Bibliotecas	UAH	No	General	60	Semipresencial	Pr i Inv
Máster Universitario en Bibliotecas, Archivos y Continuidad digital	UC3	Sí	General	60	Semipresencial	Pr
Máster en Documentación Fotográfica. Recuperación, tratamiento y difusión	UCM	Sí	Especialitzat	60	presencial	Pr
Máster Universitario en Gestión de la Documentación, Bibliotecas y Archivos	UCM	Sí	General	60	presencial	Pr i Inv
Máster Universitario en Libro Antiguo y Patrimonio Bibliográfico	UCM	Sí	Especialitzat	60	presencial	Pr i Inv
Máster Universitario en Gestión de la Información en redes sociales y de los productos digitales en Internet	UEX	Sí	Especialitzat	60	virtual	Pr
Máster Universitario en Investigación en Ciencias Sociales (especialidad en Documentación y Comunicación)	UEX	Sí	General	60	presencial	Inv
Máster Universitario en Información y Comunicación Científica	UGR	Sí	Especialitzat	60	semipresencial	Inv
Master Universitario en Sistemas de Información Digital	USA	Sí	Especialitzat	60	presencial	Pr i Inv
Máster Universitario en Consultoría de Información y Comunicación Digital	UZ	Sí	Especialitzat	60	semipresencial	Pr i Inv
Máster Universitario en Estudios Avanzados en Museos, Archivos y Bibliotecas	UDC	Sí	General	60	presencial	Pr
Màster universitari de Social Media: Gestió i Estratègia	UOC	No	Especialitzat	60	virtual	Pr i Inv
Màster de Biblioteca Escolar i Promoció de la Lectura	UB/UAB	Sí	Especialitzat	60	semipresencial	Pr
Màster de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials (biennal)	UB	Sí	Especialitzat	60	semipresencial	Pr
Màster de Gestió de Continguts Digitals	UB	Sí	Especialitzat	60	presencial	Pr
Màster de Gestió i Direcció de Biblioteques i Serveis d'Informació (biennal)	UB	Sí	Especialitzat	60	virtual	Pr
Màster d'Humanitats Digitals	UB	Sí	Especialitzat	60	presencial	Pr i Inv
Máster Universitario en Gestión de la Información	UPV	No	Especialitzat	90	presencial	Pr
Màster Universitari d'Arxivística i Gestió de Documents	UAB	No	Especialitzat	120	presencial	Pr
Màster Universitari online de cercadors, màrqueting online, posicionament, community manager i content curator	UPF	No	Especialitzat	60	virtual	Pr

Abreviatures universitat: UAH=Universidad de Alcalá, UC3=Universidad Carlos III de Madrid, UCM=Universidad Complutense de Madrid, UEX=Universidad de Extremadura, UGR=Universidad de Granada, USA=Universidad de Salamanca, UZ=Universidad de Zaragoza, UDC=Universidade de Coruña, UOC=Universitat Oberta de Catalunya, UB=Universitat de Barcelona, UAB=Universitat Autònoma de Barcelona, UPV=Universitat Politècnica de València, UPF=Universitat Pompeu Fabra.

Abreviatures Orientació: Pr=Professionalitzadora Inv=Investigadora

---

Hem passat del consens del *Libro Blanco* a una cruïlla d'oferta acadèmica que les lleis i el mercat encara han de percebre i assumir.

---

el de *Visual Tools to Empower Citizens* de la Universitat de Girona. Aquests casos s'han exclòs de la llista perquè no compten amb professorat de l'àmbit d'ID. En canvi, si es prova de cercar a portals com Universia on no hi ha una cerca per subdisciplines sinó per grans disciplines o paraules clau apareixen resultats diferents en funció dels termes emprats, cosa que també ens ha de fer pensar com s'aproximen als màsters de la professió els qui no provenen d'haver estudiat els graus a les universitats on s'ofereixen.

Alguns aspectes a destacar d'aquesta relació serien:

- A diferència dels graus, hi ha una major diversitat en relació a la modalitat presencial, virtual, o semipresencial.
- Hi ha una clara majoria de màsters oficials de 60 crèdits, fet que respon clarament a la idea de 4+1.
- Hi ha alguns màsters oficials que opten per defugir d'un focus d'especialització concret, tracten les mateixes especialitzacions i sortides professionals que es treballen de forma general en el grau, es pot dir que el continuen, però amb un major aprofundiment. Segurament així acullen un nombre més gran d'estudiants, però és una continuïtat del grau, una profunditat que no pot pas substituir els continguts del grau que pot implicar una pèrdua d'atractiu per a públic sense el grau. Algunes (poques) universitats presenten una oferta més diversa de titulacions, com seria el cas de la Universitat de Barcelona, aspecte que permet una major profunditat i especialització diferenciada dins la professió. Finalment, en molts casos s'opta per un grau i un màster en ID.
- Tot i que tots els màsters oficials poden per-

metre el pas al doctorat, s'ha optat per la diferenciació entre orientació professionalitzadora i investigadora en funció de la pròpia descripció oferta per les titulacions. La major part de màsters tenen una orientació professionalitzadora.

3. Reflexions estratègiques

A continuació es presenten algunes idees i preguntes per situar-nos millor en aquest escenari. Com a prèvia, tenir en compte que els màsters suposen la via de formació continuada més extensa en acabar un grau, enfront de postgraus o cursos d'especialització molt més breus. A la vegada, defineixen clarament el que en diem una estratègia de continuïtat, en la qual un conjunt no menyspreable d'estudiants recent graduats han de trobar un aprofundiment d'allò vist al grau, per definició més generalista.

Com recuperem els feliços anys de la llicenciatura de segon cicle? Són els màsters actuals una forma de continuïtat d'altres graus?

Sí, els podem qualificar com els feliços anys en l'era pre EEES, quan semblava que els estudis definien molt clarament dues vies: una diplomatura de tres anys que facilitava l'entrada a la professió des de la base, més tècnica, i posteriorment una llicenciatura de dos anys per a aprofundir. A més a més, la llicenciatura permetia tenir una titulació adient per a oposicions i exercia, a la vegada, com a porta d'entrada de titulats d'altres àmbits que o bé ja treballaven o bé volien treballar dins la professió. Era un ecosistema clar, amb unes xifres suficients i un coneixement (i reconeixement) clar.

Possiblement, ara no estem en condicions d'oferir alguna cosa semblant amb el catàleg

de màsters, doncs aquests no tenen el mateix valor per al mercat i les ocupacions. Això els pot treure part del seu atractiu. Caldria crear o consolidar alguns dels màsters universitaris per tal que siguin clarament opcions de continuïtat per a d'altres titulacions, majoritàriament lligades a àmbits de les ciències socials i les humanitats, en especial la comunicació. Això pot implicar menys puresa disciplinar, però la capacitat de ser més híbrids pot conferir una major projecció dels nostres graduats, tal com l'autor considera que fan alguns màsters oferts per la UPV o la UPF. També en àmbits com les polítiques públiques, la transparència i el govern obert hauríem de trobar espais per a la creació d'ofertes formatives que permetessin als graduats d'ID assolir més coneixement i competències de l'àmbit administratiu i de creació de polítiques; i a la inversa, oferir formació per a politòlegs i científics socials per copsar el vessant de la informació i el fet clar del document per a entendre els reptes tecnològics en la gestió pública.

Blindar els graus de quatre anys com pot afectar els màsters universitaris?

Durant algun temps, part dels esforços dels diferents departaments i facultats s'han centrat en l'aposta pel 3+2 davant del 4+1.¹⁰ Universitats com la UB, la UOC o bé la UV hi van apostar en el moment en què això encara era possible. Amb el posicionament clar del ministre Manuel Castells durant el 2021, sembla que el futur no passa per aquí sinó, probablement, perquè els graus que s'han anat aprovant d'ençà del decret del 2015 s'adaptin de nou a 240 crèdits, és a dir, 4 anys.¹¹

Per tant, la idea de recuperar la formulació del 3+2 sembla, doncs, aturada, no només per la visió ministerial sinó també pel fort debat que en

Caldria crear o consolidar alguns dels màsters universitaris per tal que siguin clarament opcions de continuïtat per a d'altres titulacions, majoritàriament lligades a àmbits de les ciències socials i les humanitats

alguns campus universitaris va generar dins del col·lectiu d'estudiants. En aquest cas, doncs, els màsters com a productes de 60 crèdits, per cursar-se en un any, haurien de poder créixer i oferir nous perfils per a la professió. Certament, els màsters universitaris són ofertes menys flexibles pel seu procés d'aprovació però haurien de considerar més clarament els perfils de futur. I això no passa només per les oportunitats mostrades pels estudis de mercat, sinó també per a apostar per nous perfils en col·laboració amb diferents col·legis professionals i administració pública.

Tenim titulacions per a tot el que passa o volem que passi a les biblioteques? Sinergia amb petites formacions, cap als *catch-all* màsters?

D'una forma o d'una altra tots som conscients que cada cop passen més coses als espais de les biblioteques que sobrepassen allò que seria la visió disciplinar habitual. Què fem amb totes aquestes noves realitats per a les quals els nostres graduats no han pogut tenir una visió clara en competències al grau? Han de quedar sempre fora dels màsters universitaris perquè no tenen prou entitat?

10. Comalat, Maite; Abadal, Ernest. "Otra reforma de titulaciones: de 4+1 a 3+2 ó 3+1+1". *Anuario ThinkEPI*, vol. 10 (2016), pp. 56-59.

11. Serra, Ot. "Castells elimina els graus universitaris de tres anys". *Ara* (02/03/2021), https://www.ara.cat/societat/castells-elimina-graus-universitaris-tres-anys_1_3887611.html [Consulta: 29/11/2021].

Serien possibles màsters universitaris pensats de forma específica per a tipus concrets de biblioteques? Podria ser un bon moment per a plantejar-se mòduls comuns i mòduls separats.

Una possible opció passaria per pensar en la lògica dels *catch-all parties* (aquells partits polítics que atrauen a molts per oferir molts missatges) i proposar un màster amb un pla d'estudis més líquid (permetent-me la cara Baumann), que fos flexible per a incorporar totes les noves realitats i competències que sovint freguen l'educació social, la gestió de persones i conflictes i l'activisme i dinamització d'entitats.

Calen titulacions diferents per a biblioteques públiques i biblioteques universitàries?

Cal tenir clar que els reptes de les diferents biblioteques es bifurquen perquè els serveis demandats per a cadascuna són diferents. Serien possibles màsters universitaris pensats de forma específica per a tipus concrets de biblioteques? Podria ser un bon moment per a plantejar-se mòduls comuns i mòduls separats. Aquests màsters, a més, podrien ser en modalitat virtual per tal guanyar nínxols de mercat entre els professionals que ja es troben treballant i es volen especialitzar.

Així, mentre que a les biblioteques universitàries s'obren possibilitats (compte, no sempre realitats) en relació a la ciència oberta, la gestió de dades de recerca i les anàlisis mètriques de les institucions (no només les bibliogràfiques), per a les biblioteques públiques podem parlar

també de la gestió dels espais i d'altres realitats amb una visió molt més social. En un futur, seria oportú compartir un catàleg però no un màster universitari? Penso que és un bon debat que val la pena iniciar.

On posem les dades i la veritat?

Una de les principals reflexions a fer és sobre la nostra relació com a professió amb aquests dos conceptes i reptes de futur: dades i veritat. Repassant les titulacions, veiem poca referència a les dades i encara menys al fenomen de la desinformació, que ha deixat de ser un problema emergent o una oportunitat per esdevenir una necessitat.¹² Així per exemple, quan veig un màster (propi) com el Màster propi en Verificación Digital, *Fact-Checking* y Periodismo de Datos (Universidad CEU San Pablo NEWTRAL), penso que com a docents i com a professionals hauríem d'estar en aquest punts de trobada, en tant que la verificació (o la documentació informativa) han estat àmbits tradicionalment propers a la professió. En alguns moments de la definició de la Societat de la informació i el coneixement semblava clar que com a professió podíem aparèixer no només com a intermediaris sinó també com a agents del canvi i reflexió dels nous reptes.

Actualment, segons el meu parer, la utilització de dades cada cop més primàries i massives per a prendre decisions és un nou repte per a totes les professions i en el nostre cas és central. El mateix es pot dir en relació a les tecnologies de la desinformació a xarxes socials i, com a formadors, quant a les cada cop més múltiples alfabetitzacions (informatives, de dades i mediàtiques). Així com els periodistes i altres professionals ja estan trobant les oportunitats per a redefinir-se amb l'expressió afegida "de dades", possiblement pel fet de sentir-ho massa proper no hem consolidat la idea com a

12. López-Borrull, Alexandre; Vives-Gràcia, Josep; Badell, Joan-Isidre. "Fake news, ¿amenaza u oportunidad para los profesionales de la información y la documentación?". *El profesional de la información*, vol. 27, núm. 6 (2018), pp. 1346-1356, <https://doi.org/10.3145/epi.2018.nov.17> [Consulta: 29/11/2021].

professionals per bregar amb tots dos reptes. De ben segur que hi ha una part de la professió que no vol evolucionar necessàriament cap a la vessant més tecnològica i de gestió de dades, però és una oportunitat que no hem de perdre. Els continguts i la seva gestió poden ser el relat central per atraure estudiants de grau, però les dades (massives o no) ho haurien de ser pel que fa als màsters universitaris, ja sigui pel que fa a la seva gestió o en relació als aspectes legals i ètics, visions que podem aportar des de les ciències socials i que, sovint, són menys presents en els àmbits més informàtics.

4. Conclusions

Quan hom escriu sobre futur, pot córrer el risc de fer-se moltes preguntes i oferir tantes respostes com es pugui imaginar. En aquest article hem volgut plantejar una sèrie de preguntes per tal d'obrir el terreny de joc, de crear espais on es puguin respondre. Perquè no hi ha una resposta individual, ni tan sols d'una universitat. En una professió com la nostra, estem obligats

a dissenyar espais clars d'interacció continuada, però sobretot estem obligats a escoltar les veus d'aquells àmbits més allunyats, més incòmodes, però que a la vegada poden ajudar a crear espais col·lectius. Sortir de la zona de confort sembla més necessari que mai per tal de poder repensar l'actual catàleg de màsters universitaris, aparentment prou establert per seguir formant els professionals actuals, però que pot tenir problemes per formar els perfils professionals de futur. Un cop blindat el 4+1, seria el moment per oferir un seguit de títols de 60 crèdits que contemplin els reptes de futur. Per fer-ho, i tenint en compte les xifres, caldria ser prou imaginatiu i oferir més màsters interuniversitaris per a nous perfils, Seria el moment. Sempre és el moment.

Bibliografia

ABADAL, Ernest; BORREGO, Àngel; SERRA-PÉREZ, Rafael. "Mercat laboral dels professionals de la informació: evolució de l'oferta i dels perfils ocupacionals". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 29 (2012), <https://doi.org/10.1344/BiD2012.29.8> [Consulta: 29/11/2021].

ABADAL, Ernest; Miralpeix, Concepció. "La enseñanza de la biblioteconomía y la documentación en la universidad española a finales de los noventa". *BID: textos universitarios de biblioteconomía i documentació*, núm. 2 (1999), <http://bid.ub.edu/O2abamir.htm> [Consulta: 29/11/2021].

ABADAL, Ernest; OLLÉ, Candela; LÓPEZ-BORRULL, Alexandre. "Library and Information science in Spain: an assessment of 40 years of university studies". *El profesional de la información*, vol. 30, núm. 2 (2021), e300215, <https://doi.org/10.3145/epi.2021.mar.15> [Consulta: 29/11/2021].

Aneca. *Libro Blanco: Título de grado en Información y Documentación*. Madrid: Aneca, 2004. http://www.Aneca.es/var/media/150424/libroblanco_jun05_documentacion.pdf [Consulta: 29/11/2021].

ANGLADA, Lluís Maria. "Carta: Reflexiones sobre posibles razones de una minorización profesional excesiva y propuestas para su reversión". *El profesional de la información*, vol. 30, núm. 6 (2021), e300604. <https://doi.org/10.3145/epi.2021.nov.04> [Consulta: 29/11/2021].

BORREGO, Àngel; COMALAT, Maite. "Inserción laboral de los graduados en Información y Documentación cinco años después de titularse". *Anuario ThinkEPI*, vol. 15 (2021), <https://doi.org/10.3145/thinkepi.2021.e15a02> [Consulta: 29/11/2021].

BORREGO, Àngel. "Els estudis de Biblioteconomia i Documentació a Europa: una visió general". *BID: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 35 (diciembre 2015), <https://bid.ub.edu/35/borrego.htm> [Consulta: 29/11/2021].

COMALAT, Maite; Abadal, Ernest. "Otra reforma de titulaciones: de 4+1 a 3+2 ó 3+1+1". *Anuario ThinkEPI*, vol. 10 (2016), pp. 56-59.

DE-LA-MONEDA-CORROCHANO, Mercedes. "Las cifras de la enseñanza universitaria en documentación en España: 2012". *Anuario ThinkEPI*, vol. 8 (2016), pp. 24-38, <http://recyt.fecyt.es/index.php/ThinkEPI/article/view/29548> [Consulta: 29/11/2021].

DE-LA-MONEDA-CORROCHANO, Mercedes. "Las cifras de la enseñanza universitaria en Documentación en España: 2016". *Anuario*

ThinkEPI, vol. 12 (2018), pp. 15-35, <https://doi.org/10.3145/thinkepi.2018.02> [Consulta: 29/11/2021].

HERNÁNDEZ-PÉREZ, Tony. "Los estudios universitarios de documentación: renovarse para no morir". *Clip de Sedic, Revista de la Sociedad Española de Documentación e Información Científica*, núm. 80 (2019), <https://clip.sedic.es/article/los-estudios-universitarios-de-documentacion-renovarse-para-no-morir> [Consulta: 29/11/2021].

López-Borrull, Alexandre; ORTOLL, Eva; SANZ-MARTOS, Sandra; COBARSÍ-MORALES, Josep. "Reflexiones de disciplina. Menciones de grado como estrategia de expansión de la Información y la Documentación". A: *XII Jornadas Españolas de Información y Documentación*, 2011. <http://eprints.rclis.org/18759/> [Consulta: 29/11/2021].

LÓPEZ-BORRULL, Alexandre; VIVES-GRÀCIA, Josep; BADELL, Joan-Isidre. "Fake news, ¿amenaza u oportunidad para los profesionales de la información y la documentación?". *El profesional de la información*, vol. 27, núm. 6 (2018), pp. 1346-1356, <https://doi.org/10.3145/epi.2018.nov.17> [Consulta: 29/11/2021].

MOREIRO-GONZÁLEZ, José-Antonio. "Un breve paseo estadístico por el empleo en el sector público, sin salir de casa". *Anuario ThinkEPI*, vol. 14 (2020), e14a01, <https://doi.org/10.3145/thinkepi.2020.e14a01> [Consulta: 29/11/2021].

ORTIZ-REPISO, Virginia. "Repensar los estudios de Biblioteconomía y Documentación en España: traspasando los límites". *BID: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 35 (diciembre 2015), <http://bid.ub.edu/es/35/ortiz.htm> [Consulta: 29/11/2021].

Redacció. "Les universitats catalanes activen els graus de 3 anys". *Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals* (18/01/2018), <https://www.ccma.cat/324/les-universitats-catalanes-activen-els-graus-de-3-anys/noticia/2832230/> [Consulta: 29/11/2021].

SERRA, Ot. "Castells elimina els graus universitaris de tres anys". *Ara* (02/03/2021), https://www.ara.cat/societat/castells-elimina-graus-universitaris-tres-anys_1_3887611.html [Consulta: 29/11/2021]. ■